

RIJSTRASSEN GEVONDEN VAN SURINAAMSE SLAVEN

Onderzoekers van WUR en Naturalis hebben in Suriname vijftien nooit eerder gedocumenteerde traditionele rijstvariëteiten gevonden. Ze vormen zowel een voedselbron als cultureel erfgoed van de Marrons, afstammelingen van Afrikanen die door slavenhandelaars naar Suriname zijn gebracht.

Het onderzoek werd uitgevoerd onder leiding van Tinde van Andel, hoogleraar Etnobotanie bij WUR en onderzoeker bij Naturalis. Haar team verzamelde rijstsoorten bij Ndyuka Marrons. Na hun ontsnapping of bevrijding uit de slavernij vestigden ze zich onder andere langs de Marowijne-rivier, op de grens van Suriname en Frans-Guyana. In de Marrondorpen aan de rivier vonden de onderzoekers vijftig variëteiten van zowel Aziatische als Afrikaanse rijst. Daarvan waren er vijftien nog niet eerder gedocumenteerd, meldden ze vorige week in *Frontiers in Plant Science*. Deze traditionele rijstvariëteiten zijn een belangrijke bron van genetische diversiteit, zegt Van Andel, maar ze leverden driehonderd jaar geleden ook een cruciale bijdrage aan de overleving van slaven die het Surinaamse oerwoud in vluchtten. De namen van twee traditionele variëteiten, Milly en Sapali, verwijzen naar vrouwen die rijstkorrels in hun

haar vlochten en meenamen tijdens hun ontsnapping uit de slavernij, zegt Van Andel.

Haar onderzoeksteam kon de genetische oorsprong van de vijftig rijsttypen bepalen met behulp van moderne DNA-sequencing technieken. Daaruit bleek dat de Marrons in de afgelopen eeuwen rijstzaad hebben uitgewisseld, ondanks het feit van hun dorpen slecht bereikbaar zijn en ver uit elkaar liggen. Hoewel de Marrons na de Tweede Wereldoorlog de beschikking kregen over verbeterde Amerikaanse rijstrassen, verbouwen ze de traditionele variëteiten nog steeds. Ze worden gegeten vanwege hun smaak en voedingswaarde, maar spelen ook een belangrijke rol in het spirituele leven van de Marrons. Met hun rituelen houden de Marrons de genetische diversiteit van rijst in stand, concludeert Van Andel.

Van Andel voerde het onderzoek uit met collega's van Naturalis, Wagenings onderzoeker Harro Maat en een onderzoeker van het Anne van Dijk Rice Research Center in Suriname. Dit onderzoekcentrum is vernoemd naar rijstpionier Anne van Dijk (1911-1990) uit de periode dat Suriname nog een Nederlandse kolonie was. Van Andel toonde eerder aan dat de zwarte rijst van de Marrons in Suriname oorspronkelijk uit Ivoorkust komt. **® AS**

FOTO: ALICE BERTIN

▲ Tinde van Andel (midden) doet rijstonderzoek bij de Marrons in Suriname